

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

Relationship Between Good Governance
Administration of School Principals and
Organizational Health of Schools Under Phatthalung
Primary Educational Service Area Office 1

พิศมัย มงคลเพชร

Pissamai Mongkolpechr

นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ
Student of Master of Education, Educational Administration, Thaksin University

Email: 6719970037@tsu.ac.th

ผศ. ดร.สุนทรี วรณไพเราะ

Assoc. Prof. Dr.Suntaree Wannapairo

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
Department of Educational Administration, Faculty of Education, Thaksin University

Email: suntaree@tsu.ac.th

ตอบรับบทความ (Received) : 3 พฤศจิกายน 2568

เริ่มแก้ไขบทความ (Revised) : 26 กุมภาพันธ์ 2569

รับบทความตีพิมพ์ (Accepted) : 12 เมษายน 2569

เผยแพร่ออนไลน์ (Available Online) : 6 มิถุนายน 2569

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มี 3 วัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา (2) เพื่อศึกษาสุขภาพองค์การของโรงเรียน (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จำนวน 285 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การยึดหลักนิติธรรม โดยปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบอย่างเคร่งครัด การยึดหลักคุณธรรมในการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีจรรยาบรรณการบริหารด้วยความโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลและให้ตรวจสอบได้ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมพัฒนา การมีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน และยอมรับผลของการตัดสินใจ และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า วางแผนและบริหารงบประมาณ วัสดุ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (2) สุขภาพองค์การของโรงเรียนประกอบด้วย ความเข้มแข็งขององค์การที่สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง การบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า ครูเกิดจากความพึงพอใจและความมั่นคงทางอาชีพ การมุ่งเน้นวิชาการโดยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูในการร่วมกันทำงาน ให้โรงเรียนมีบรรยากาศการทำงานที่ดี มีแรงจูงใจ และองค์การสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (3) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และพบว่า การบริหารตามหลักคุณธรรมกับการมีขวัญกำลังใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงที่สุด ส่งผล

ให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และพร้อมร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การบริหาร หลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารสถานศึกษา สุขภาพองค์การ

Abstract

This study aimed to: (1) examine governance-based administration among school administrators; (2) investigate the organizational health of schools; and (3) analyze the relationship between governance-based administration and school organizational health under the Phatthalung Primary Educational Service Area Office 1. This study employed a quantitative research design. The sample consisted of 285 public school teachers working within the designated area. Data were collected using questionnaires covering demographic information, governance-based administration, and organizational health. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The findings revealed that: (1) governance-based administration among school administrators was characterized by adherence to the rule of law, ethical conduct and professional integrity, transparency and accountability, participatory decision-making, responsibility for administrative outcomes, and efficient use of resources; (2) school organizational health was reflected in organizational strength and adaptability, effective and efficient resource management, teachers' job satisfaction and career stability, a strong academic focus aimed at improving student achievement, and positive collegial relationships that foster a supportive and collaborative

working environment; and (3) governance-based administration had a strong positive correlation with school organizational health at the 0.01 level of statistical significance. Notably, administration grounded in moral principles showed the strongest positive relationship with teachers' morale, suggesting that administrators who demonstrate integrity and fairness can enhance trust, motivation, and teachers' willingness to collaborate in continuous school development.

Keywords: Governance-Based Administration, Good Governance, School Administrators, Organizational Health

1. บทนำ

ในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากการพัฒนาและการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่นำไปสู่ความก้าวหน้าในหลากหลายด้าน ทั้งทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสาร และภาษา โดยเฉพาะด้านการศึกษา ที่ได้มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน ทำให้การพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพของผู้เรียนมีความสะดวก รวดเร็ว และมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น องค์กรทางการศึกษาของไทยจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม ดังที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเป็นบุคคลที่ดี มีความรู้ และมีคุณธรรม อันสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข¹

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจในการกำกับ ดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 5 อำเภอ รวม 113 โรงเรียน โดยมีวิสัยทัศน์มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความสุข มีสมรรถนะตามหลักสูตรและทักษะในศตวรรษที่ 21 พร้อมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม และยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นโยบายสำคัญประจำปีงบประมาณ 2568 มุ่งส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นเพื่อลดจำนวนเด็กตกหล่นและเด็กหลุดออกจากระบบ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำเชิงวิชาการ ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เช่น ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และหลักคุณธรรม มีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ ส่งผลให้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, มาตรา 6, 19 ธันวาคม 2545, 5.

สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ตรวจสอบได้ ลดปัญหาการทุจริต และเสริมสร้างความไว้วางใจภายในองค์กร ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงธรรมาภิบาล สามารถกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ครูมีแรงจูงใจ ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมและมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เช่น คะแนนเฉลี่ยผลสอบ O-NET และอัตราการสำเร็จการศึกษาเพิ่มขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งและคุณภาพของสถานศึกษาในพื้นที่²

จากเหตุผลดังกล่าว การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยมุ่งศึกษาระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และวิเคราะห์สุขภาพองค์กรของโรงเรียนให้สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ ผลการวิจัยที่ได้จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดและพัฒนานโยบายการบริหารให้ผู้บริหารยึดหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่ดีภายในโรงเรียน และสร้างสุขภาพองค์กรที่เข้มแข็ง ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาในเขตพื้นที่ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1
2. เพื่อศึกษาสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1, แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568, เอกสารลำดับที่ 2/2568, (2568), 56.

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1,021 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 285 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางสำเร็จรูป Krejcie and Morgan (1970)³ และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

3.3 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามในการศึกษาครั้งนี้สร้างขึ้นโดยอาศัยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดและกำหนดเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมทั้งด้านการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และด้านคุณภาพองค์การของโรงเรียน จากนั้นจัดทำร่างแบบสอบถามและนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา ก่อนเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไปแล้วปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ต่อไป ต่อมาได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่

3. Krejcie, R.V., and D.W. Morgan., “Determining Sample Size for Research Activities”, *Educational and Psychological Measurement*, (1970), 608.

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นด้วยสูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่าแบบสอบถามด้านการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.985 และแบบสอบถามด้านสุขภาพองค์การของโรงเรียนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.978 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อนำเสนอแก่ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จากนั้นดำเนินการแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน และได้รับคืนครบถ้วน 285 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ทั้งนี้การดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นไปตามหลักจริยธรรมการวิจัยในคน โดยคำนึงถึงการให้ความเคารพในตัวผู้ให้ข้อมูล การให้ประโยชน์และไม่ก่อให้เกิดอันตราย รวมถึงการรักษาความลับและความเป็นธรรมต่อกลุ่มตัวอย่างทุกคน

3.5 การตรวจสอบข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นวิเคราะห์ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียน โดยแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด และทดสอบสมมติฐานด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ทั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

4. ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับ สภาพองค์การของโรงเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยตัวแปรที่น่าสนใจ
และนำมาศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อ้างอิงจาก ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและ สังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย

1) การบริหารตามหลักนิติธรรม ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ
คำนึงถึงความถูกต้อง ความยุติธรรม และความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อบุคลากร
ทุกฝ่าย เปิดโอกาสให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ
และการตัดสินใจ พร้อมทั้งจัดให้มีระบบตรวจสอบ เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่าง
ถูกต้อง โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ

2) การบริหารตามหลักคุณธรรม ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และจรรยา
บรรณวิชาชีพ ปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ และเป็นแบบ
อย่างที่ดี พร้อมทั้งส่งเสริมค่านิยมที่ดีในองค์กร เช่น ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย และ
ความรับผิดชอบ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและบรรยากาศการทำงานที่ดีในสถานศึกษา

3) การบริหารตามหลักความโปร่งใส มีความเปิดเผย ชัดเจน และสามารถตรวจสอบ
ได้ โดยมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องต่อบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
อย่างเหมาะสม รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการติดตามและตรวจสอบการบริหารงาน เพื่อ
สร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถานศึกษา

4) การบริหารตามหลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ครู บุคลากร และผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ แสดงความคิดเห็น และตัดสินใจในกระบวนการ
บริหารงานของสถานศึกษา เช่น การวางแผน การแก้ไขปัญหา และการประเมินผล
ซึ่งช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกันและการพัฒนาองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

5) การบริหารตามหลักความรับผิดชอบ ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจของตน โดยมุ่งปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ พร้อมทั้งยอมรับผลการดำเนินงานและปรับปรุงพัฒนาองค์การอย่างต่อเนื่อง

6) การบริหารตามหลักความคุ้มค่า จัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารวางแผนและใช้ทรัพยากร เช่น งบประมาณ เวลา และวัสดุอุปกรณ์ อย่างเหมาะสมและประหยัด พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลการใช้ทรัพยากร เพื่อให้การดำเนินงานเกิดความคุ้มค่า

2. องค์ประกอบของสุขภาพองค์กรของโรงเรียน

1) การมีขวัญกำลังใจ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และความสำเร็จของสถานศึกษา โดยสอดคล้องกับแนวคิดด้านแรงจูงใจและพฤติกรรมองค์การ การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ จะช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจ ความผูกพันต่อองค์การ และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร

2) การมุ่งเน้นวิชาการ เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ตามแนวคิดการบริหารวิชาการ ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายทางวิชาการ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมการใช้สื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา ตลอดจนติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

3) การอยู่ร่วมกันของครู สะท้อนถึงความสัมพันธ์และความร่วมมือในการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา โดยอาศัยแนวคิดการทำงานเป็นทีมและการเรียนรู้ร่วมกันในวิชาชีพ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำงานร่วมกัน และการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างครู ช่วยเสริมสร้างความสามัคคีและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถานศึกษา

4) การบริหารทรัพยากร เป็นกระบวนการสำคัญในการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยมุ่งจัดสรรและใช้ทรัพยากร เช่น งบประมาณ บุคลากร เวลา และวัสดุอุปกรณ์ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามแนวคิดการบริหารจัดการองค์การ แนวทางการดำเนินงานประกอบด้วยการวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นระบบ การจัดสรรทรัพยากรตามความจำเป็น และการติดตามประเมินผลการใช้ทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5) ความเข้มแข็งขององค์การ ในการบริหารจัดการและพัฒนาองค์การให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยแนวคิดการพัฒนาองค์การและภาวะผู้นำทางการศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน พัฒนาระบบการบริหารจัดการ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาองค์การให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรต้น ได้แก่ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล และตัวแปรตาม คือ การมีขวัญกำลังใจ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุโดยภาพรวมส่วนใหญ่ประมาณ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.77 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่เป็นช่วงมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.91 วุฒิการศึกษาส่วนมากอยู่ระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 64.21 และสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 49.12

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 285		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การบริหารตามหลักนิติธรรม	4.20	0.69	มาก
2. การบริหารตามหลักคุณธรรม	4.12	0.75	มาก
3. การบริหารตามหลักความโปร่งใส	4.12	0.75	มาก
4. การบริหารตามหลักการมีส่วนร่วม	4.10	0.76	มาก
5. การบริหารตามหลักความรับผิดชอบ	4.12	0.76	มาก
6. การบริหารตามหลักความคุ้มค่า	4.15	0.77	มาก
รวม	4.03	0.93	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.93) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การบริหารตามหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.69) รองลงมา คือ การบริหารตามหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.77) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การบริหารตามหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.76)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สุขภาพองค์การของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ในภาพรวม
และรายด้าน

สุขภาพองค์การของโรงเรียน	n = 285		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การมีขวัญกำลังใจ	4.18	0.66	มาก
2. การมุ่งเน้นวิชาการ	4.21	0.69	มาก
3. การอยู่ร่วมกันของครู	4.12	0.74	มาก
4. การบริหารทรัพยากร	4.05	0.69	มาก
5. ความเข้มแข็งขององค์การ	4.04	0.72	มาก
รวม	4.12	0.65	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$,
S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การมุ่งเน้นวิชาการ
($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.69) รองลงมา คือ การมีขวัญกำลังใจ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.66)
และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความเข้มแข็งขององค์การ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.72)

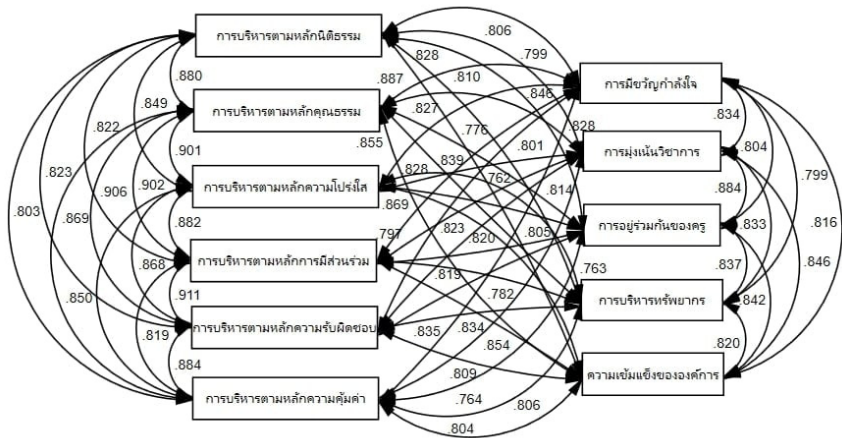

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน

การบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา (X)	สุขภาพองค์การของโรงเรียน (Y) (n = 285)					
	การมี ขวัญ กำลังใจ (Y ₁)	การมุ่ง เน้น วิชาการ (Y ₂)	การอยู่ ร่วมกัน ของครู (Y ₃)	การ บริหาร ทรัพยากร (Y ₄)	ความเข้ม แข็งของ องค์กร (Y ₅)	รวม
การบริหารตามหลักนิติธรรม (X ₁)	.799**	.806**	.810**	.762**	.828**	.861**
การบริหารตามหลักคุณธรรม (X ₂)	.887**	.828**	.839**	.828**	.855**	.910**
การบริหารตามหลัก ความโปร่งใส (X ₃)	.827**	.801**	.805**	.763**	.869**	.874**
การบริหารตามหลักการ มีส่วนร่วม (X ₄)	.776**	.797**	.820**	.782**	.854**	.867**
การบริหารตามหลัก ความรับผิดชอบ (X ₅)	.846**	.823**	.819**	.834**	.835**	.893**
การบริหารตามหลักความคุ้มค่า (X ₆)	.814**	.809**	.764**	.804**	.806**	.859**
รวม	.875**	.860**	.859**	.845**	.893**	.931**

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ข้อมูลนี้ได้มาจากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

รูปที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพ
องค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์ทาง
บวกในระดับสูง ($r = 0.931^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความ
สัมพันธ์เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับดังนี้ สูงที่สุด คือ การบริหารตามหลัก
คุณธรรมกับการมีขวัญกำลังใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.887^{**} รองลงมา คือ
การบริหารตามหลักความโปร่งใสกับความเข้มแข็งขององค์การ มีความสัมพันธ์ทาง
บวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
เท่ากับ 0.869^{**} และด้านที่ต่ำที่สุด คือ การบริหารตามหลักนิติธรรมกับการบริหาร
ทรัพยากร มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.762^{**}

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยอภิปรายผลตามสมมติฐาน การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ดังนี้

5.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการบริหารตามหลักนิติธรรม การบริหารตามหลักคุณธรรม การบริหารตามหลักความโปร่งใส การบริหารตามหลักการมีส่วนร่วม การบริหารตามหลักความรับผิดชอบ และการบริหารตามหลักความคุ้มค่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานที่ยึดถือกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับบนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม โดยผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมากยิ่งขึ้น⁴ บริหารตามหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางที่สำคัญในการจัดการองค์การให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้หลักคุณธรรม ความโปร่งใส ความยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งยังช่วยเพิ่มศักยภาพในการแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ จะเห็นได้ว่าธรรมาภิบาลมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารจัดการและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา ทั้งในด้านการสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ ตลอดจนการยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยรวม⁵ การบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน เป็นการจัดการที่ช่วยสร้างความสมดุลในการดำเนินงานขององค์การ

4. จันทรีวิภา จันทังการ, “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2564), 99.

5. ชนะวิน แสงทามาดย์, “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน”, *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ*, ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (2564), 64–68.

อีกทั้งยังเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หลักธรรมาภิบาลจึงนับเป็นแนวคิดสำคัญที่สามารถขับเคลื่อนให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับสถานศึกษาและระดับประเทศ⁶ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีคุณธรรมในการปฏิบัติงาน อีกทั้งครูในสถานศึกษาก็มีความตระหนักและยอมรับในการปฏิบัติตามคำสั่ง กฎ ระเบียบ และข้อบังคับของสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อกฎระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ภายในสถานศึกษา โดยผู้บริหารมีความเป็นเหตุเป็นผล รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และปฏิบัติต่อครูด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม นอกจากนี้ยังบริหารงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และจัดให้มีการประเมินผลการบริหารงานอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันสมัย และต่อเนื่อง พร้อมทั้งเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อความโปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง⁷

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัย การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยรวมและรายด้าน ซึ่งอยู่ในระดับมากนั้น มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล เชียงทอง ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก⁸ สอดคล้องกันเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหาร

6. พระอุทิศ สมมาภาณี (แต่งทอง), “หลักธรรมาภิบาลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา”, *บันทึกตึกสาขปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์*, ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564), 87–88.
7. มณฑิรา ชุมศิริบุญ, “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2”, *วิทยานพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 2565), 6.
8. สุวิมล เชียงทอง, “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ราชบุรี”, *วิทยานพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2566), 32–33.

จัดการองค์การ ช่วยให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบ สามารถตรวจสอบได้ และเกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของภารดี เหมาะ ได้ศึกษาแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก⁹ สอดคล้องกันเพราะสถานศึกษามีการดำเนินงานตามนโยบายและแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐที่มุ่งเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารองค์การ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเพลงไพลิน สิ้นธนนชัย ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก¹⁰ สอดคล้องกันเพราะสถานศึกษามีระบบการดำเนินงานที่ยึดหลักความถูกต้องเป็นธรรม มีการปฏิบัติงานตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

5.2 สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และมีการประสานความร่วมมือระหว่างครูและบุคลากรภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่ดีและเอื้อต่อการปฏิบัติงาน บุคลากรสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความเข้าใจและความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ ภายในสถานศึกษายังมีการสื่อสารและ

9. ภารดี เหมาะ, “แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนคร นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2564), 88.

10. เพลงไพลิน สิ้นธนนชัย, “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2566), 152–153.

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างบุคลากรอย่างเหมาะสม ทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงานตามภารกิจของโรงเรียน อีกทั้งสถานศึกษายังให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ทั้งในด้านบรรยากาศการทำงาน ความพร้อมของทรัพยากร และการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ส่งผลให้ครูและบุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ เกิดความผูกพันต่อองค์กรและมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เมื่อบุคลากรในองค์กรมีความร่วมมือและมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษา จึงทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาได้ ดังนั้น การที่สถานศึกษามีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีบรรยากาศการทำงานที่ดี มีความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากร รวมทั้งมีการสนับสนุนทรัพยากรและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จึงส่งผลให้สุขภาพองค์กรของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งขององค์กรและศักยภาพของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัย สุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยรวมและรายด้าน ซึ่งอยู่ในระดับมากนั้น มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร ชมพู ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสุขภาพองค์กรของโรงเรียนในอำเภอแม่ฟ้าหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า สุขภาพองค์กรของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก¹¹ สอดคล้องกันเพราะสถานศึกษามีการดำเนินงานที่เป็นระบบ มีการประสานความร่วมมือของบุคลากรภายในองค์กร ทำให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิดชนก มุณีแก้ว ได้ศึกษาสุขภาพองค์กรของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอบ้านตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า สุขภาพองค์กรของโรงเรียนขยายโอกาส ใน

11. กนกพร ชมพู, “การศึกษาสุขภาพองค์กรของโรงเรียนในอำเภอแม่ฟ้าหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3”, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญาการศึกษามหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยพะเยา, 2566), 84–86.

ภาพรวมอยู่ในระดับมาก¹² สอดคล้องกันเพราะสถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการทำงานที่เหมาะสม ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความผูกพันต่อองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธิดา สุภาพกุล ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับแรงจูงใจของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก¹³ สอดคล้องกันเพราะสถานศึกษามีการดำเนินงานตามนโยบายและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การทำงานของบุคลากรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยการบริหารตามหลักคุณธรรมกับการมีขวัญกำลังใจมีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาคือการบริหารตามหลักความโปร่งใสกับความเข้มแข็งขององค์กร และการบริหารตามหลักนิติธรรมกับการบริหารทรัพยากรมีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด

ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารที่ยึดหลักคุณธรรม โปร่งใส และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะทำให้ครูรู้สึกได้รับการยอมรับ มีคุณค่าในบทบาทของตนเอง และเกิดความไว้วางใจต่อระบบบริหาร ส่งผลให้เกิด

ขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น นอกจากนี้ การบริหารที่ชัดเจน โปร่งใส และเป็นธรรมยังช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กร ให้สามารถปรับตัวและ

12. ชิตชนก มณีแก้ว, “การศึกษาสุขภาพองค์การของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2”, *การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา*, (มหาวิทยาลัยพะเยา), 2566), 63–64.

13. ณัฐธิดา สุภาพกุล, “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับแรงจูงใจของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5”, *การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา*, (มหาวิทยาลัยพะเยา), 2566), 79.

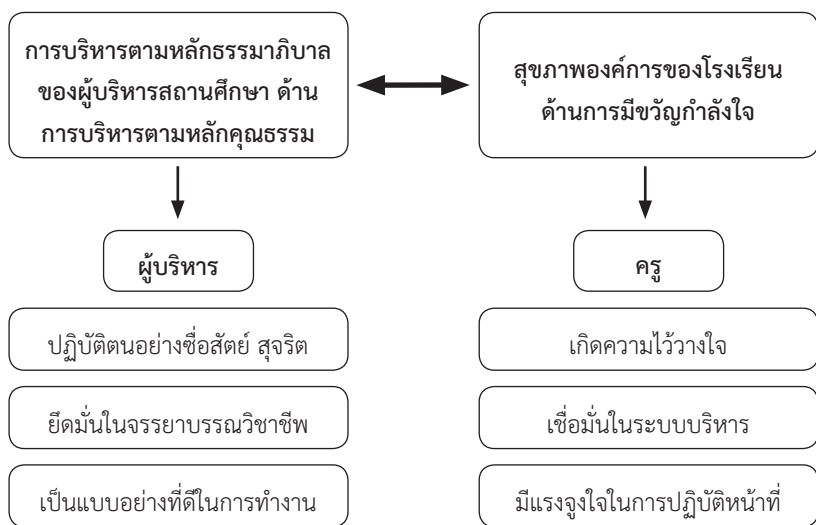
ร่วมมือกันแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับต่ำกว่าของการบริหารทรัพยากร อาจสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร หรือสิ่งสนับสนุนทางการจัดการศึกษา ซึ่งหากได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมอย่างเหมาะสม ก็จะช่วยเสริมสร้างสุขภาพองค์กรให้เข้มแข็งและยั่งยืนยิ่งขึ้น

จากผลการวิจัยดังกล่าว ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑิรา ชุมหิรัญ ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ความสัมพันธ์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01^{14} สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชัยญา สำราญ ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทิศทางบวกกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01^{15} และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงรัตน์ เลิศงาม และคณะ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01^{16}

14. มณฑิรา ชุมหิรัญ, “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2”, *วิทยานพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต*, (มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 2565), 127–128.
15. สุชัยญา สำราญ, “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร”, *การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (มหาวิทยาลัยธนบุรี, 2565), 94–95.
16. ดวงรัตน์ เลิศงาม และคณะ, “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม”, *วารสารพุทธศาสตร์ มจร อุบลราชธานี*, ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 (กันยายน–ธันวาคม 2567), 8–9.

6. องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ทำให้พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารตามหลักคุณธรรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านการมีขวัญกำลังใจ กล่าวคือ เมื่อผู้บริหารปฏิบัติตัวอย่างซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน จะทำให้ครูเกิดความไว้วางใจและเชื่อมั่นในระบบบริหาร ส่งผลให้มีแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ และพร้อมทุ่มเทในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถ นอกจากนี้การยึดหลักคุณธรรมยังส่งเสริมการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นมิตร ทำให้ครูรู้สึกมั่นคงทางอาชีพและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเป็นทีม รวมทั้งช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์การที่เกื้อกูลและร่วมมือกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของสุขภาพองค์การที่ดี ผลการวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นว่าการส่งเสริมขวัญกำลังใจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปที่ 2 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาบรรยากาศการทำงานที่ดีและเสริมสร้างสุขภาพองค์กรให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในการวางแผนและตัดสินใจ เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันและเพิ่มขวัญกำลังใจในการทำงาน

2) ผู้บริหารควรวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยมีระบบติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

7.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความชัดเจนขององค์กร และการสื่อสารในองค์กร เพื่อให้เห็นมิติการพัฒนาการศึกษาในเชิงลึกมากขึ้น

2) ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาลเป็นอย่างเป็นรูปธรรม

รายการอ้างอิง

- กนกพร ชุมภู. “การศึกษาสุขภาพองค์การของโรงเรียนในอำเภอแม่ฟ้าหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3”. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยพะเยา, 2566.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. 19 ธันวาคม 2545.
- จันทร์วิภา จ้านงค์การ. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2564.
- ชิดชนก มณีแก้ว. “การศึกษาสุขภาพองค์การของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2”. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยพะเยา, 2566.
- ชนะวิน แสงทามาตย์. “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน”. วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ. ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (2564). 63–75.
- ณัฐธิดา สุภาพกุล. “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับแรงจูงใจของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5”. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยพะเยา, 2566.
- ดวงรัตน์ เลิศงาม และคณะ. “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม”. วารสารพุทธศาสตร์ มจร อุบลราชธานี. ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2567). 8–9.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2556.
- พระอุทิศ สมมาภาณี (แห่งทอง). “หลักธรรมาภิบาลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา”. บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์. ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564). 81–90.

เพลงไพลิน สีนันชัย. “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการ
บริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สกลนคร”. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร, 2566.

ภารดี เหมะ. “แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2564.

มณฑิรา ขุมหิรัญ. “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่ง
ผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ร้อยเอ็ด, 2565.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1. แผนปฏิบัติการ ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2568 เอกสารลำดับที่ 2/2568), 2568.

สุวิมล เชียงทอง. “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ราชบุรี”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2566.

สุชัยญา สำราญ. “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่ง
ผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษาสมุทรสาคร”. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยธนบุรี, 2565.

อัลอามิน ซียง. “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพ
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3”.
การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2564.

Krejcie, R.V. and D.W. Morgan. “Determining Sample Size for Research
Activities”. *Educational and Psychological Measurement*. Vol. 30
No. 3 (1970). 607–610.